

Tics og Tourette Syndrom: Nyttige Informationer til Patienter

HVAD ER TICS?

Tics er bevægelser, som patienterne ikke altid kan kontrollere. Forud for tics forekommer der ofte en trang eller et behov for at udføre tic'et. Tics efterfølges typisk af en lettelse. Tics kan af og til undertrykkes kortvarigt.

Tics kan være:

- Hurtige og pludselige
- Tilbagevendende og stereotype (ens hver gang)
- Formålsløse og uden nogen rytme
- Simple eller komplekse

Simple tics opstår pludseligt og optræder typisk i en periode på uger til måneder. De mest almindelige simple motoriske tics omfatter: øjenblinken, løft af øjenbryn, skuldertræk, drej eller kast med hovedet. Almindelige simple vokale tics er rømmen, snøften, hoste og gaben.

Komplekse motoriske tics er mere meningsfulde bevægelser så som grimassen, banken, gåen rundt i specifikke mønstre eller cirkler, spark, hop eller slag. Komplekse vokale tics omfatter multiple lyde, gentagelse af stavelser, ord eller sætninger (ekkolali) eller mere sjældent ukvemsord (coprolali).

HVAD ER TOURETTE SYNDROM?

Tourette syndrom (TS) også kaldet Gilles de la Tourette syndrom er en lidelse, som typisk begynder i 4 – 6 års alderen og hvor symptomerne er sværest i 10 – 12 års alderen. Per definition skal der optræde tics før 18 års alderen. TS er langt hyppigere blandt mænd end kvinder. Patienter med TS har en kombination af motoriske og vokale tics, enten simple eller komplekse. Tics'ene skal have været til stede i mere end et år. Adfærdsændringer, angst eller tvangstanker/tvangshandlinger kan forekomme.

HVAD ER ÅRSAGEN TIL TICS OG TOURETTE SYNDROM?

Årsagen til tics og TS er ukendt, men i mange tilfælde er det en arvelig tilstand, og der findes ofte flere tilfælde indenfor samme familie.

ER ALLE TICS TOURETTE SYNDROM?

Ikke alle patienter med tics har TS. For at kunne stille diagnosen TS er det et krav, at der har været mindst to tics, herunder et vokalt tic, samt at symptomerne har været i mindst et år. Tics er almindeligt forekommende og ses hos et ud fem børn, TS er langt mere sjælden.

FINDES DER EN BEHANDLING?

Ofte er det ikke nødvendigt at behandle tics. Behandling af motoriske tics, vokale tics og TS afhænger af, hvordan tics'ene påvirker patienten og om patienten er følelsesmæssigt eller socialt påvirket. Hvis ikke tics'ene generer patienten og ikke har indflydelse på de daglige aktiviteter, kan det være tilstrækkeligt med støtte, grundig information og beroligelse. Oplysning til patientens pårørende kan øge forståelsen for patienten og reducere social stigmatisering. En sådan oplysning kan omfatte information fra læger, psykologer og socialrådgivere. Familiemedlemmer skal vide, at tics er ufrivillige, så de forstår patientens sygdom og undgår at nedgøre patienten.

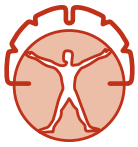
Patienterne skal tale med deres læge om behandling, hvis deres tics:

- Medfører betydelig gene i hverdagen
- Påvirker almindelige dagligdags aktiviteter eller skolegang
- Medfører social isolation, mobning eller depression

Comprehensive Behavioral Intervention Therapy (CBIT) er en af de metoder, som bruges til behandling af TS. CBIT fokuserer på opmærksomhedstræning og på at finde andre måder, som patienter kan reagere på tictrangen på. Hvis der ikke er tilstrækkelig god effekt af CBIT, kan medicinsk behandling være en mulighed. Den medicinske behandling kan dog have bivirkninger, så patienterne skal have en tæt kontakt til den behandlende læge. Følgende lægemidler kan bruges: Clonidin, Guanfacin, Clonazepam eller andre beroligende midler (især hvis patienten lider af angst), samt antipsykotisk medicin (dog må mulige bivirkninger tages i betragtning). Hos patienter med manglende medicinrespons kan man overveje dyb hjernestimulation.

HVORFOR KALDES TOURETTE SYNDROM EN NEUROPSYKIATRISK LIDELSE?

Neuropsykiatriske lidelser er neurologiske lidelser, som påvirker adfærden. Mere end 50% af TS patienter har adfærdsproblemer herunder ADHD (Attention Deficit Hyperactive Disorder) eller OCD (Obsessiv Compulsive Disorder). Patienter med TS kan også have depression, tendens til impulsive handlinger, personlighedsforstyrrelser, selvskadende adfærd og søvnforstyrrelser. Der findes forskellige muligheder for behandling af disse lidelser, hvilket kan drøftes med lægen.

International Parkinson and
Movement Disorder Society

Tics og Tourette Syndrom: Nyttige Informationer til Patienter

HVAD KAN PATIENTER FORVENTE AF ET LIV MED TICS OG TOURETTE SYNDROM?

Tics er ofte midlertidige. Tics og TS bedres ofte med alderen og hos mange forsvinder symptomerne helt i voksenalderen.